

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, vtrum audacia sit contraria timori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

¶ Super Quaestiois quadragesime quinta Articulum primum.

IN tota quaest. 45. unum occurrit dubium, quomodo scilicet malum sit obiectum audaciae. autem est obiectum eius per se, aut per accidens. si per se, ergo motus appetitus, profectus est per se respectu mali, cuius oppositum dictum est: & omnes fatentur, dicentes, malum esse quod omnia fugiunt: sicut bonum, quod omnia appetunt. si per accidens, ergo habet aliquid aliud per se obiectum, sicut patet in ceteris operationibus sensus, intellectus, & appetitus. Dicuntur enim aliqua per accidens uisa, audita, intellecta, appetita: quia propter alia uisa, sentata, cognita, desiderata attinguntur, & tunc queratur quod est obiectum per se audaciae, an bonum, an malum. Et augetur difficultas, quia auctor uarie loqui uidetur in artic. 2. ad tertium, expressis dicens, audaciam respicere malum, & in articulo 4. ad 2. dicens, obiectum audaciae esse compositum ex bono & malo.

quantum inclinatur uoluntatem ad operandum ea, per quam homo effugit id quod timet.

QVAESTIO XLV.

De audacia, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de audacia. ET CIRCA hoc quaruntur quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum audacia sit contraria timori.
- ¶ Secundo, Quomodo audacia se habet ad spem.
- ¶ Tertio, De causa audaciae.
- ¶ Quarto, De effectu ipsius.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum audacia sit contra timori.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod audacia non contrarietur timori. Dicit enim Aug. in lib. 83. q. 1. quod audacia uirtutum est, uirtutum autem uirtuti contrariatur: cum ergo timor non sit uirtus, sed passio, uidetur quod timori non contrarietur audacia.

¶ 2. Præter. Vni unum est contrarium: sed timori contrariatur spes, non ergo contrariatur ei audacia.

¶ 3. Præter. Vnaquæque passio excludit passionem oppositam: sed id quod excluditur per timorem, est securitas, dicit enim August. 2. Confess. quod timor securitati præcauet, ergo securitas contrariatur timori: non ergo audacia.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 2. Rhet. quod audacia est timori contraria.

RESPON. Dicendum, quod de ratione contrariorum est, quod maxime a se distent, ut dicitur in 10. Metaph. Illud autem, quod maxime distat a timore, est audacia. Timor enim refugit nocuum futurum propter eius vi-

eo ipso, quod tam difficile est, habet unde a se auertat illum, cui est, uel uidetur sic excessuum: & hoc modo bonum arduum est obiectum desperationis, & similiter malum, difficile non excedens mensuram in maius, licet ex eo quod est malum habeat, unde auertat: ex eo tamen quod est uelut quoddam magnum non excedens mensuram, habet unde trahat, unde auctor superius in q. 23. art. 2. dixit quod malum arduum habet, ut in ipsum tendatur, sicut in quoddam arduum: & sic modus mali importatus per ly, arduum, mensurate habet attrahere non concupiscibilem, cuius est uigere magis manus mali, quam minus, sed irascibilem, cuius est tam bona quam mala ardua profectus, ut oportet. Et hoc modo saluatur, quod audacia respicit per se aliquo modo suum proprium obiectum: nec uideo aliter perferat in ipsa, & desperatione pure sumptis respectu priorum obiectorum. Quod enim obiectum audaciae sit difficile malum, ex eo patet, quod si nullus desperat nisi a desiderato, ac per hoc bono, ita nullus audet nisi ad timendam, ac per hoc mala, hæc de primo. Quod ad secundum facile patet quomodo saluatur hic per se, & per accidens, & quæc. Saluator scilicet per se obiectum profectus, id est bonum, & per accidens obiectum eiusdem, id est malum, ex eo quod obiectum audaciae, ut participantis spei, ut in littera dicitur, compositum est ex bono & malo, ita quod bonum uictoriae, seu re pulsa subiectionis imminens, respicit rationem spei, quod perinde est ac dicere, quod respicit ex participata spei: malum autem respicit rationem sui, propter illud tamen bonum. Est enim audaciae motus spei effectus ex parte obiecti: unde prouida natura, cum egeret animalia non solum consonantibus per se motibus ab obiecta appetitus, bonum scilicet & malum: sed etiam dissonantibus ab eiusdem, quantum quandoque expedit & fugere bonum aliquod, & profectus mali aliquod, nec potuerit fieri, ut perferat secundum propriam compositionem haberent, effectus ut saltem respectu concurrentium ad motum perferat saluaretur, ut sic motus omnis appetitus, & si non secundum se consideratus, ut tamen exercitus, cum requisitis ad ipsum per se obiectum fortiaur.

etiam super ipsum timentem: sed audacia aggreditur periculum imminens propter uictoriam sui supra ipsum periculum. unde manifeste timori contrariatur audacia. AD PRIMVM ergo dicendum, quod ira & audacia, & omnium passionum nomina dupliciter accipi possunt. Vno modo secundum quod importat absolute motus appetitus sensitiui in aliquo obiectum bonum, uel malum: & sic sunt nomina passionum. Alio modo, secundum quod simul cum huiusmodi motu importat recessum ab ordine rationis, & sic sunt nomina uirtutum, & hoc modo loquitur August. de audacia: sed nos loquimur nunc de audacia secundum primum modum. AD SECUNDVM dicendum, quod uni secundum idem non sunt plura contraria: sed secundum diuersa, nihil prohibet uni plura contrariari: & sic dictum est supra, quod passiones irascibilis habent duplicem contrarietatem, unam secundum oppositionem boni & mali, & sic timor contrariatur spei: aliam secundum oppositionem accessus & recessus, & sic timori contrariatur audacia: spei uero, desperatio.

AD TERTIUM dicendum, quod securitas non significat aliquid contrarium timori, sed solam timoris exclusionem. Ille enim dicitur esse securus, qui non timet: unde securitas opponitur timori sicut priuatio, audacia autem sicut contrarium: & sicut contrarium includit in se priuationem, ita audacia securitatem.

ARTICVLVS II.

Vtrum audacia consequatur spem.

AD SECUNDVM sic procedit. Videtur quod audacia non consequatur spem. Audacia enim est

parte obiecti: unde prouida natura, cum egeret animalia non solum consonantibus per se motibus ab obiecta appetitus, bonum scilicet & malum: sed etiam dissonantibus ab eiusdem, quantum quandoque expedit & fugere bonum aliquod, & profectus mali aliquod, nec potuerit fieri, ut perferat secundum propriam compositionem haberent, effectus ut saltem respectu concurrentium ad motum perferat saluaretur, ut sic motus omnis appetitus, & si non secundum se consideratus, ut tamen exercitus, cum requisitis ad ipsum per se obiectum fortiaur.

¶ Super Quaestiois quadragesime quinta Articulum secundum.

CIRCA dicta in 2. art. eiusdem 45. q. spaliter dubium occurrit, quia auctor sibi contrarius est. superius enim in quest. 25. articulo 3. expresse dixit, quod desperatio est prior timore, & quod timor sequitur

Supra q. 23. art. 2. co. fin. Et inf. præfenti q. art. 2. co. Et 2. 2. q. 123. art. 3. ad 3. & q. 23. artic. 3. ad 3. & q. 129. artic. 6. ad secundum. 1. 83. quest. q. 31. a medio illi: & q. 34. tom. 4.

lib. 2. cap. 6. a medio illius, tom. 1.

lib. 2. Rhet. cap. 5. a medio, tom. 6.

* li. o. Met. tex. 13. to. 3.